

Rodinné právo

- **Manželstvo je trvalý zväzok muža a ženy na základe dobrovoľného rozhodnutia oboch z partnerov, ktorý má trvať od uzavretia sobáša až po smrť jedného z manželov.**
- Muž a žena majú poznať svoje charakterové vlastnosti a svoj zdravotný stav.
- Cieľom manželstva je na jednej strane celoživotné spolužitie 2 ľudí rozdielneho pohlavia a na druhej strane prípadná výchova detí.
- Všetci členovia rodiny (teda aj maloletí členovia) sa majú primerane podľa svojich schopností postarať o kultúrnu, hospodársku, emóciálnu stránku.

Pri písaní priezvisk manželov môžu vzniknúť 3 situácie:

- A) Manželia budú používať priezvisko 1 z partnerov.
Príklad: Partneri Jana Nová a Peter Pokorný sa stanú manželmi a majú priezviská Jana Pokorná a Peter Pokorný alebo Jana Nová a Peter Nový.
- B) Manželia si ponechajú priezvisko ako za slobodna.
Príklad: Partneri Jana Nová a Peter Pokorný sa stanú manželmi a majú priezviská Jana Nová a Peter Pokorný.
- C) Manželia budú používať priezvisko 1 z partnerov (väčšinou mužské priezvisko) a zároveň si ponechajú priezvisko aj za slobodna.
Príklad: Partneri Jana Nová a Peter Pokorný sa stanú manželmi a majú priezviská Jana Pokorná-Nová a Peter Pokorný alebo Jana Nová a Peter Nový- Pokorný.

Okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva

- Manželstvo nie je možné s vydatou ženou alebo so ženatým mužom.
- Manželstvo nie je možné uzavrieť s príbuznými, to znamená že nemôže existovať manželstvo brat- sestra, sesternica- bratranec, svokor- svokra, ujo- teta atď.
- Manželstvo nie je možné uzavrieť s osobou mladšou ako 16 rokov, s osobou od 16 do 18 rokov len s rozhodnutím súdu, to isté platí u osoby, ktorá má odobratú spôsobilosť na právne úkony alebo trpí duševnou chorobou.

(Ne) Platnosť manželstva

- Súd o platnosti/ neplatnosti manželstva môže pokračovať aj v prípade smrti jedného z partnerov.
- Každé manželstvo, ktoré je neplatné je aj neuzatvorené.
- Neplatné neuzatvorené manželstvo je aj s osobou, ktorá bola prinútená k sobášu alebo osobou, ktorá je mladšia ako 16 rokov.
- Za neplatné manželstvo sa považuje manželstvo, ktoré je uzavreté pred neregistrovaným matričným úradom alebo neregistrovanou cirkvou.

Vzťahy medzi manželmi:

Manželia v partnerskom zväzku sú si rovní v právach a povinnostiach, majú si navzájom pomáhať, rešpektovať ľudskú dôstojnosť, rešpektovať sa, byť si náklonní vzájomne v zdraví- chorobe, šťastí- nešťastí, manželia by mali vytvárať zdravé rodinné prostredie, ktoré je žiaduce k rastu a správnej výchove detí.

Manželia by mali rozhodovať o veciach spoločne, ak sa nedokážu dohodnúť rozhodne súd alebo mediator.

Väčšinou na výkon povolania nie je potrebný súhlas jedného z manželov, ak áno, tak ojedinelá, raritná situácia.

Zánik manželstva:

Manželstvo môže zaniknúť 2 spôsobmi :

- A) **Smrťou jedného z manželov** – toto manželstvo zaniká vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho.
- B) **Rozvodom**- rozvod sa môže uskutočniť len v opodstatnených prípadoch.

Práva a povinnosti rodičov

Na výchove a starostlivosti rodičov sa má každý z rodičov rovným dielom, neplatí to len, keď rodič je neznámy alebo nespôsobilý na právne úkony.

Medzi povinnosti a práva rodičov zároveň patria:

- A) Precízna a sústavná starostlivosť a výchova o deti-** rodičia sa majú podieľať, aby mali deti primerané vzdelanie, nariaďovať im úlohy primerane k veku a vedomostiam, starať sa, aby deti nekonzumovali nevhodný obsah či už na internete, sociálnych sieťach alebo v televízii, starať o ich duševné a telesné zdravie, pravidelne s nimi športovať, vodiť ich na športové, kultúrne prípadne náboženské podujatia, postupne pestovať v nich pocit zodpovednosti a samostatnosti.
- B) Aktívne sa podieľať na zastupovaní dieťaťa.**
- C) Aktívne spravovať majetok dieťaťa.**

Medzi povinnosti detí patria

- 1. Aktívne poslúchať rodičov.
- 2. Plniť svoje vzdelanostné povinnosti, to znamená svoju povinnú školskú dochádzku.
- 3. Vyvarovať sa činnostiam, ktoré poškodzujú duševné a telesné zdravie, čiže vyvarovať sa drogám, alkoholu, nekalému obsahu na internete, predčasnemu sexu atď.

Medzi základné práva detí patria:

- 1. **Právo na prežitie:** Nikto nemá právo na fyzické a duševné týranie detí a snahu o predčasné ukončenie života formou eutanázie a potratu
- 2. **Právo na zdarný vývoj:** Deti majú právo na prístup ku informáciám primeraným k ich veku, tak isto majú právo na hranie sa, športové aktivity a oddych.
- 3. **Právo dieťaťa na slobodu vyjadrovania:** deti majú právo na vyjadrenie slušného názoru, ktorý je primeraný k veku.
- 4. **Právo dieťaťa na slobodu vierovyznania:** Deti majú právo vyznávať náboženstvo, ktoré chcú a tiež majú povinnosť rešpektovať vierovyznanie iných detí prípadne ľudí.

Spôsobilosť na starostlivosť a výchovu o dieťa podobne ako spôsobilosť na uzavretie sobáša môže rozhodnúť súd od 16 rokov osoby.

Na výchove dieťaťa sa môže podieľať aj nevlastný rodič- matka otec.

Veľmi špecifickým zastúpením dieťaťa je zastúpenie prostredníctvom majetkového opatrovníka

Majetkový opatrovník je fyzickou osobou, ktorá má plnú spôsobilosť na právne úkony a javí plný záujem o funkciu majetkového opatrovníka.

Funkcia majetkového opatrovníka zaniká:

- A)** Dosiahnutím plnoletosti dieťaťa
- B)** Smrťou dieťaťa
- C)** Smrťou opatrovníka

Deti obyčajne nosia priezvisko oboch z rodičov, právo na zmenu priezviska, to znamená ak si neprajú ďalej žiť s priezviskom, ktoré majú, majú deti od 15 rokov.

Náhradná starostlivosť je starostlivosť keď sa o dieťa stará iná osoba ako samotný rodič.

Medzi druhy náhradnej starostlivosti patrí :

- A) Náhradná osobná starostlivosť (klasická adopcia)** je starostlivosť, pri ktorej je dieťa zverené natrvalo (minimálne do dosiahnutia plnoletosti, to znamená , že dieťa nečaká na rodinu, ktorá si ho adoptuje, táto starostlivosť nie je dočasná.
- B) Pestúnska starostlivosť** je starostlivosť, pri ktorej dieťa čaká pri pestúnovi na rodinu, ktorá si ho adoptuje, táto starostlivosť je dočasná a zabezpečujú to centrá pre rodinu a deti.
- C) Ústavná starostlivosť :** ústavná starostlivosť je krajné riešenie, vždy sa najskôr skúša náhradná osobná starostlivosť, ak nepomáha, tak sa skúša pestúnska starostlivosť a ak ani to nepomáha, tak sa skúša ústavná starostlivosť.

O všetkých týchto typoch náhradnej starostlivosti rozhoduje súd na návrh rodičov alebo v krajnom prípade štátu.

Pestún prípadne adoptívny rodič musí byť fyzickou osobou, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenska, je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a má predovšetkým osobnostné a morálne predpoklady na túto starostlivosť a má záujem o zverenie dieťaťa do tejto starostlivosti.

Zánik pestúnskej a náhradnej osobnej starostlivosti nastáva:

- A) Dosiahnutím plnoletosti dieťaťa
- B) Smrťou dieťaťa
- C) Smrťou pestúna alebo adoptívneho rodiča
- D) Rozhodnutím súdu
- E) Rozvodom pestúnskych alebo adoptívnych rodičov

Vyživovacie povinnosti :

Medzi druhy vyživovacích povinností patria

1. **Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom:** rodičia by mali deťom prispievať na ich vzdelávanie, osobnostný rozvoj, výchovu.
2. **Vyživovacia povinnosť detí voči rodičom:** deti ak sú schopné sa živiť samé, tak sú povinné prispievať do rozpočtu rodiny, podobne ako keď rodičia sa už nemôžu samy živiť, čiže sú na dôchodku, tak sú povinní živiť ich deti, vrátiť im ich starostlivosť.
3. **Vyživovacia povinnosti medzi príbuznými:**
4. **Vyživovacia povinnosť medzi manželmi:** Táto vyživovacia by mala byť 50 % manžel, 50 % manželka čiže rovným dielom.

Určenie rodičovstva a osvojenie

Určenie materstva: matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila. Ak sú pochybnosti aká je matka dieťa porodila v takom prípade rozhodne o tom súd.

Osvojenie

Osvojenie je vzťah medzi osvojiteľom a osvojencom, tento vzťah je rovnaký ako medzi rodičom a dieťaťom, to znamená, že osvojiteľa majú rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

Osvojiteľ je fyzická osoba, ktorá musí mať plnú spôsobilosť na právne úkony, musí mať morálne a osobnostné predpoklady na funkciu osvojiteľa a musí byť zapísaná v zozname žiadateľov o osvojenie.

Medzi osvojiteľom a osvojencom má byť primeraný vekový rozdiel a osvojiť si je možné len maloleté dieťa.

Osvojiť si môže dieťa jeden z manželov, súhlas je potrebný, ak 1 z manželov stratil spôsobilosť na právne úkony.